

ETICKÉ STANDARDY IAEVG

Preambula

Medzinárodná asociácia vzdelávacieho a profesijného poradenstva (IAEVG) je zameraná na globálne poskytovanie vzdelávacích a profesijných poradenských procesov, ktoré majú vysokú kvalitu, sú poskytované kompetentnými a uznávanými odborníkmi, a zacielené na uľahčenie osobnej voľby a rozhodnutia ľudí každého veku pri ich orientácii, príprave, vstupe, pôsobení a vyrovnávaní sa s dynamikou trhu práce a pracovného miesta. Poslanie IAEVG formulované v samostatnom dokumente, ku ktorému sa tu uvedené etické štandardy vzťahujú, uvádza podrobnosti o rôznych spôsoboch, ktorými asociácia plní svoju zodpovednosť v prospech kvality vzdelávania a kvalifikácie realizátorov vzdelávacieho a profesijného poradenstva, rozvoja a realizácie metód a materiálov potrebných pre vzdelávacie a profesijné poradenstvo poskytované osobám každého veku a v rôznych situáciách, realizácie výskumu a vývoja a presadzovanie potrieb klientov vzdelávacieho a profesijného poradenstva vo vzťahu k vládam a inštitúciám.

Závazok členov IAEVG k jej poslaniu ako profesijnej organizácie zameranej na poskytovanie kvalitných služieb, realizáciu výskumu a presadzovanie potrieb osobnej vzdelávacej a profesijnej voľby, vyžaduje dodržiavanie verejného etického kódexu, ktorý riadi činnosti realizátorov, poskytuje kritériá pre sebahodnotenie a vzájomné hodnotenie ich kvality, a informuje verejnosť o očakávaných štandardoch profesijných praktík a správania. Tieto etické štandardy vo svojej podstate zodpovedajú etickým pravidlám kolegov v príbuzných profesijných oblastiach, ktoré sa tiež zaoberajú poskytovaním pomoci osobám pripravujúcim sa, alebo vykonávajúcim prácu či vzdelávanie. Etické štandardy IAEVG, podobne ako v iných vzdelávacích, vedeckých a profesijných organizáciách, majú teda za cieľ podporovať hodnotu, dôstojnosť, potenciál a jedinečnosť tých osôb, ktorým členovia IAEVG slúžia.

Etické štandardy, ako sú ďalej uvádzané, určujú minimálne požiadavky pre posudzovanie etického chovania. Nemôžu zahŕňať všetky možné konflikty, s ktorými sa členovia IAEVG stretávajú vo svojich krajinách a kultúrach. Etické štandardy ďalej uvádzané sú teda zamerané na stimulovanie vývoja členov IAEVG v oblasti ich etického chovania a na vytváranie miestnych a regionálnych etických štandardov, pre ktoré tieto štandardy môžu slúžiť ako návod a doporučenie.

Etické štandardy

Etické povinnosti ku klientom

1. Členovia IAEVG prijímajú primárnu povinnosť rešpektovať dôstojnosť každej osoby, ktorej sa poskytujú služby vzdelávacieho a profesijného poradenstva. Táto povinnosť zahŕňa akceptovanie práva jednotlivca robiť nezávislé rozhodnutia, brať na seba zodpovednosť za svoje rozhodnutia, angažovať sa pre osobný rozvoj, a zachovávať dôvernosť. Zahŕňa taktiež povinnosť poradcov ovládať platné zákony a postupy, ktoré sa týkajú práv klientov.
2. Členovia IAEVG uznávajú povinnosť dodržiavať rovnosť príležitosti vo vzdelávacom a profesijnom poradenstve, bez predsudkov k osobám s rozdielnym sociálnym postavením alebo dosiahnutým vzdelaním, pohlavím, rasou, etnickým pôvodom, vyznaním, sexuálnou orientáciou, alebo postihom, a vyhýbať sa všetkým formám diskriminácie.
3. Členovia IAEVG citlivo reagujú na celkové potreby klientov (vzdelávacie, profesijné, osobné a sociálne), ktoré sa vzájomne podmieňujú a ovplyvňujú plánovanie a zmeny vzdelávania, povolania a pracovnej kariéry. V prípade, keď ich vlastná kompetencia nezodpovedá potrebe klienta, odkazujú ho na príslušných odborníkov.
4. Členovia IAEVG informujú klientov, ústne alebo písomne, o účele, cieľoch, metódach, koncepciách a etických štandardoch, ktorými sa riadi poskytovanie vzdelávacieho a profesijného poradenstva, o podmienkach, ktoré môžu nastať pri konzultáciách s inými odborníkmi, a o právnych či politických obmedzeniach vzťahujúcich sa k spôsobom poskytovania služieb. Akékoľvek požadované obmedzenia dôvery budú diskutované s klientom skôr, než sa dostane do situácie, v ktorej bude nútený rozhodnúť sa o svojom postoji k takýmto obmedzeniam. Odhalenie dôverných informácií vyžaduje vyjadrenie súhlasu klienta.
5. Členovia IAEVG podporujú nezávislé činnosti klienta a taktiež sa zdržujú vedomého diktovania či vynucovania voľby klienta, hodnôt, životných štýlov, plánov a presvedčenia (napr. všeobecné názory na ekonomický život) iného, než zodpovedá osobnej orientácii a pohľadu klienta. Avšak v situáciách, kde klienti zastávajú antisociálne hodnoty ohrozujúce ich samotných alebo iné osoby, môže byť nutné, aby poradca vyjadril svoje profesijné hodnoty a mieru podpory spoločenských konvencií.
6. Členovia IAEVG poskytujú vysvetlenie obsahu, účelu a výsledkov testov rečou, ktorej klient rozumie. Poradcovia využívajú príslušné štandardy pre výber, aplikáciu a interpretáciu hodnotiacich techník. Uvedomujú si, že nové techniky, napr. počítačové testy a poradenské programy vyžadujú sústavné vzdelávanie a priebežnú znalosť odbornej literatúry k ich využitiu, vyhodnocovaniu a interpretácii.
7. Členovia IAEVG propagujú užitočnosť nových techník a vhodných počítačových aplikácií klientom, pokiaľ výskum a evaluácia ich uplatnenie oprávňuje. Poradca zabezpečuje, že využitie počítačových aplikácií a ďalších techník zodpovedá individuálnym potrebám klienta, a klient chápe, ako tieto techniky a postupy využívať, a že je následne poskytovaná poradenská pomoc. Členovia IAEVG ďalej zaisťujú, že príslušníci menšinových skupín majú taký istý prístup k najlepším dostupným technikám, k počítačovým technológiám, k nediskriminačným, aktuálnym a presným informáciám pri použití všetkých týchto techník.

8. Členovia IAEVG pri uplatňovaní svojich odborných kompetencií, vzdelania a praxe, vo vzťahu k jednotlivým klientom i k organizáciám požadujúcim konzultáciu, poskytujú informácie, ktoré sú jasné, presné, relevantné a neobsahujú zavádzajúce, či nepravdivé prvky.
9. Členovia IAEVG sa vyhýbajú stretom záujmov, ktoré by ohrozovali záujmy ich klientov, v prípadoch kde sa súbežne zaoberajú poradenstvom pre klientov, zastupujú platené agentúry sprostredkujúce zamestnanie, alebo sú platenými sprostredkovateľmi vzdelávacích organizácií. O možnosti potenciálneho stretu záujmov je treba informovať klienta.
10. Členovia IAEVG odkazujú klientov príslušným spôsobom na iných odborníkov, pokiaľ sami nemôžu odbornú pomoc poskytnúť alebo v poskytovaní pokračovať.

Postoje ku kolegom a profesijným združeniam

1. Členovia IAEVG prispievajú k rozvoju a udržovaniu vzťahov spolupráce s profesijnými kolegami a administratívnymi pracovníkmi, s cieľom poskytovať optimálne vzdelávacie a profesijné poradenstvo.
2. Pre potreby hodnotenia a iné účely členovia IAEVG poskytujú kolegom a administratívnym pracovníkom presné, objektívne, ucelené a relevantné informácie o potrebách a výsledkoch vzdelávacieho a profesijného poradenstva.
3. Členovia IAEVG spolupracujú so svojimi profesijnými kolegami pri zavádzaní etických štandardov do postupov a činností vo svojich pracovných situáciách. Pokiaľ z príjmov informácií vyplývajú pochybnosti o etickom chovaní profesijných kolegov, členov i nečlenov IAEVG, mal by člen s takýmto kolegom túto pochybnosť prejednať a využiť dostupných inštitucionálnych možností k náprave situácie.
4. V prípade konfliktu medzi profesijnými etickými štandardami a postupom, či nespoluprácou zamestnanca, budú sa členovia IAEVG usilovať o priame prejednanie dôsledkov takýchto konfliktov a ich odstránenie.

Postoje k riadiacim orgánom a ostatným agentúram

1. Ak je to nutné, budú členovia IAEVG presadzovať a podporovať rozvoj služieb vzdelávacieho a profesijného poradenstva, ktoré sú v súlade s etikou a relevantné pre potreby klientov, v spolupráci s koncepčnými pracovníkmi, tvorcami legislatívy a správny personálom.
2. Členovia IAEVG sú si vedomí uznávaných kvalifikácií a požadovaného vzdelania kompetentných poskytovateľov služieb vzdelávacieho a profesijného poradenstva, a informujú o nich administratívnych pracovníkov, zákonodarcov a ďalších.
3. Členovia IAEVG aktívne spolupracujú s agentúrami, organizáciami a jednotlivcami v iných inštitúciách alebo v komunite pri uspokojovaní potrieb a poskytovaní služieb klientom.

Povinnosti k výskumu a k príbuzným procesom

1. Členovia IAEVG, ktorí k tomu majú príslušný tréning a zručnosti, sú si vedomí svojej zodpovednosti za priebeh výskumu a poskytovanie údajov o jeho výsledkoch, za použitie postupov, ktoré sú v súlade s prijatými etickými a vedeckými štandardami činností vzdelávacieho a psychologického výskumu. Pokiaľ sa údaje o klientoch využívajú pre štatistické, hodnotiace, výskumné a programovo-plánovacie účely, zabezpečí člen IAEVG zachovanie dôvernosti identity jednotlivých klientov.
2. Členovia IAEVG si uvedomujú svoju zodpovednosť za podieľanie sa na skvalitňovaní vzdelávacieho a profesijného poradenstva zdieľaním zručností, vedomostí a odbornosti s kolegami a s profesijnými združeniami, ako je IAEVG.

Povinnosti samostatných poradcov

1. Členovia IAEVG získavajú počiatočné odborné vzdelávanie a zúčastňujú sa na procese pokračujúceho učenia v oblastiach vedomostí a zručností požadovaných profesiou pre kvalifikovaných poskytovateľov vzdelávacieho a profesijného poradenstva.
2. Členovia IAEVG pôsobia vo vnútri oblasti vymedzenej ich vzdelávaním a praxou, a klientov, ktorým nie sú pripravení pomôcť odkazujú na iných odborníkov. Každý člen IAEVG prijíma dôsledky svojich profesijných aktivít a robí to za vedomého a zámerného uplatňovania etických zásad.
3. Členovia IAEVG priebežne reflektujú vo svojej praxi humanistické princípy, ktoré sú základom etického chovania, a berú ohľad na meniace sa sociálne a politické otázky, ktoré majú pre prax etické dôsledky. Tie zahŕňajú otázky typu: Kto sú moji klienti (študenti, pracovníci, zamestnávateľia, spoločnosť ako celok) a aké sú dôležité etické aspekty v týchto vzťahoch? Ako sa rôzne formy intervencie (individuálne poradenstvo, skupinová práca, počítačové programy, konzultácie s manažmentom v mene pracovníkov) odlišujú v etických otázkach? Ako by mali služby vzdelávacieho a profesijného poradenstva eticky reagovať na globálne napätie medzi ekonomickými a environmentálnymi problémami v pracovnom živote a na pracoviskách klientov?
4. Členovia IAEVG sú zodpovední za sledovanie a udržiavanie svojich profesijných kompetencií a periodické vzdelávanie kvôli zaisteniu schopnosti poskytovať kompetentné služby klientom odlišných kultúr a efektívne využívať nové teórie a techniky intervencie, počítačové aplikácie a hodnotiace procesy. Členovia IAEVG sa usilujú o osvojovanie si inovácií a trendov v kontextoch a obsahu vzdelávacieho a profesijného poradenstva a robia to s vedomím, že profesijné a osobné skúsenosti a rast pokračujú počas celej kariéry.
5. Členovia IAEVG vyhľadávajú a zúčastňujú sa systematického odborného dozoru nad zvyšovaním vedomostí a zručností potrebných k efektívnemu výkonu profesijných činností a k vytyčovaniu cieľov ďalšieho vzdelávania.

6. Členovia IAEVG si uvedomujú svoje hodnoty a postoje s cieľom dodržiavať diskretnosť a objektivitu pri poskytovaní pomoci klientom. Zvlášť sa vyhýbajú všetkým formám rasových, sexuálnych a vekových stereotypov a diskriminácii.
7. Členovia IAEVG, v prípadoch keď etické otázky nie sú jasné alebo sú problematické, ich budú konzultovať s profesijným združením alebo s kolegami za účelom ich vyjasnenia alebo nachádzania postupov k náprave podmienok, ktoré problém spôsobili. Keď zlyhá táto možnosť, obrátia sa poradcovia priamo na generálneho tajomníka rady IAEVG so žiadosťou o vysvetlenie, radu alebo podajú sťažnosť z dôvodu porušenia profesijnej etiky.